УДК 378.147:78

С.І. Янковський, м. Вінниця,
В.М. Фрицюк, м. Вінниця
hfrjdcmrf@ukr.net

ПІДГОТОВКА ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Анотація. *У статті розглядається проблема підготовки майбутніх бакалаврів музичного мистецтва до професійної діяльності в умовах сучасних змін у системі освіти та культури. Обґрунтовано актуальність компетентнісного та творчого підходів у фаховій підготовці музикантів-педагогів. Автор аналізує поняття «готовність до професійної діяльності» як гармонійне поєднання теоретичних знань, практичних навичок, комунікативних здібностей та досвіду. Особлива увага приділяється необхідності оновлення змісту навчання через інтеграцію музично-теоретичної, виконавської та педагогічної підготовки з цифровими технологіями та інноваційними методиками. Визначено ключові умови ефективної підготовки: формування стійкої мотивації, професійна контекстність та практико-орієнтований підхід. У висновках наголошено, що цілісна система навчання має сприяти трансформації навчально-пізнавальної діяльності студента у повноцінну художньо-професійну практику.*

Ключові слова*: майбутні бакалаври музичного мистецтва, професійна діяльність, фахова підготовка, виконавська майстерність, мистецька освіта, творчий потенціал.*

Abstract. *The article examines the problem of preparing future Bachelors of Musical Arts for professional activity amidst modern changes in the educational and cultural landscape. The relevance of the issue is driven by the shift towards competency-based, person-centered, and creative approaches in the professional training of future music teachers. The author analyzes the concept of "readiness for professional activity" as a harmonious combination of beliefs, motives, theoretical knowledge, practical skills, and experience. Particular attention is paid to the necessity of updating educational content by integrating musical-theoretical, performing, and pedagogical training with digital technologies and innovative methodologies. The study identifies key conditions for effective preparation: forming sustainable motivation, ensuring professional contextuality, and implementing a practice-oriented approach. The conclusions emphasize that a holistic educational system should transform learning and cognitive activity into full-fledged artistic and professional practice.*

Keywords: *future Bachelors of Musical Arts, professional activity, professional training, performing mastery, practice-oriented approach, arts education, creative potential.*

Постановка наукової проблеми. Актуальність проблеми підготовки до професійної діяльності майбутніх бакалаврів музичного мистецтва зумовлена

глибокими змінами в системі освіти та культурному просторі сучасного вітчизняного суспільства. Сучасна мистецька освіта орієнтується на компетентнісний, особистісно зорієнтований і творчий підходи, що висуває нові вимоги до фахової підготовки майбутніх музикантів-педагогів.

Сьогодні недостатньо лише сформувати виконавські вміння майбутнього педагога-музиканта чи теоретичні знання, а важливо підготувати фахівця, здатного до педагогічної, творчої, комунікативної та культуротворчої діяльності. Майбутній бакалавр музичного мистецтва має бути готовим до роботи в умовах варіативності освітніх програм, інтеграції мистецтв, використання цифрових технологій і міжкультурної взаємодії.

Актуальність проблеми посилюється також суперечністю між зростаючими вимогами до професійної компетентності випускників мистецьких спеціальностей і недостатньою практичною спрямованістю їхньої підготовки у закладах вищої освіти. Це потребує оновлення змісту, форм і методів навчання, практико-орієнтованого підходу та розвитку творчого потенціалу студентів. Крім того, сучасний педагог-музикант має виконувати не лише навчальну, а й виховну, культурно-просвітницьку та соціальну функції, що потребує сформованого професійного світогляду, ціннісних орієнтацій і здатності до саморозвитку.

Отже, актуальність проблеми визначається необхідністю підготовки конкурентоспроможного, творчого і мобільного фахівця, здатного ефективно реалізовувати себе в різних сферах музично-педагогічної діяльності відповідно до сучасних викликів освіти і культури.

Мета дослідження – проаналізувати особливості підготовки до професійної діяльності майбутніх бакалаврів музичного мистецтва під час їхньої фахової підготовки.

Виклад основного матеріалу. Варто зазначити, що діяльність не просто супроводжує людське існування, а є його фундаментальною основою, способом буття людини у світі. Будь-який акт свідомої взаємодії індивіда з довкіллям, що спрямований на перетворення дійсності або самовдосконалення, за своєю суттю є діяльністю. Саме тому ключовим вектором сучасної вищої школи є не просто

ретрансляція знань, а формування цілісної готовності студента до майбутньої професійної діяльності.

Діяльність є формою активності, що характеризується здатністю людини чи пов'язаних із нею систем бути причиною змін у бутті. Ці зміни можуть стосуватися речового та енергетичного статусу об'єктів або їхнього інформаційного потенціалу. Людській діяльності властивий вибір можливостей та відповідно прийняття рішень. Діяльність здійснює перманентну трансформацію суб'єктивного в об'єктивне та навпаки. Ця трансформація виявляє особливості людського духу, який, зрештою, і створює потенціал діяльності [4, с. 163].

Враховуючи діяльнісну природу людини, процес навчання у закладах вищої освіти має трансформуватися з пасивного накопичення інформації в активне середовище професійного зростання. Для досягнення цієї мети необхідно забезпечити три важливі умови:

- формування стійкої мотивації, оскільки навчання має базуватися на глибоко усвідомлених, внутрішніх стимулах;
- актуальність та інноваційність, тому, що зміст освіти має корелювати із запитами сучасності, використовуючи новітні технології та методики, що відповідають динаміці ринку праці;
- професійна контекстність, позаяк кожен етап підготовки має бути пов'язаний із майбутньою спеціальністю; студент має розуміти, як теоретичні концепти втілюються у практичні алгоритми професійної майстерності.

Тому можна сказати, що лише через розуміння діяльності як процесу постійної самоактуалізації та трансформації світу, важливо створити освітню модель, де навчання стає природною потребою студента-музиканта, а не формальним обов'язком.

Погоджуємося з Н. Котенко, яка готовність до професійної діяльності визначає як: володіння потрібним теоретичним матеріалом та практичними навичками для виконання того чи іншого завдання в межах обраної професії; здатність адекватно реагувати на ситуації, що виникають у процесі трудової

діяльності; уміння знаходити розв’язки тих чи інших проблем; володіння комунікативними здібностями тощо [2].

Іншими словами, готовність до професійної діяльності – це гармонійне поєднання переконань, поглядів, мотивів, знань, умінь, навичок і досвіду, що сприяють успішному виконанню професійних завдань.

Важливою ознакою професійної діяльності у галузі музичного мистецтва є її свідомо-вольова та творчо-інтерпретаційна природа, що передбачає постійне перебування здобувача освіти в ситуації художнього вибору – між різними засобами виразності, інтерпретаційними підходами, стилістичними рішеннями [1]. Майбутній бакалавр музичного мистецтва має не лише відтворювати музичний текст, а й приймати відповідальні художні рішення в умовах невизначеності, виявляючи індивідуальність, емоційну чутливість і виконавську самостійність. У цьому контексті формування готовності до професійної діяльності постає не лише як прагматичне завдання вищої школи, а як важлива мета підготовки музиканта-професіонала.

З огляду на це, освітній процес у закладі вищої освіти має бути організований як цілісна, художньо зорієнтована система, що стимулює формування стійкої мотивації до музично-творчої, виконавської та педагогічної діяльності. Оскільки музичне мистецтво неможливе без внутрішнього емоційно-ціннісного імпульсу, навчання має набувати характеру захопливого, творчого та інноваційного процесу, який органічно поєднує теоретичну підготовку (з музикознавства, теорії музики, історії мистецтв) із практикою виконавства на музичному інструменті, імпровізації, ансамблевої гри та педагогічної діяльності [3; 4].

Актуалізація змісту музичної освіти, його тісний зв’язок із сучасною мистецькою практикою та культурним контекстом сприяють тому, що студент не лише опановує технічні та виконавські навички, а й усвідомлює себе як активного суб’єкта художньо-творчої діяльності. Це дає змогу майбутньому фахівцеві реалізовувати себе у професії, впливати на культурний простір та формувати естетичні цінності суспільства .

Таким чином, вища музична освіта покликана створити умови, за яких навчально-пізнавальна діяльність поступово трансформується у повноцінну художньо-професійну практику, що ґрунтується на свідомому творчому виборі, глибокому розумінні сутності мистецтва та постійному прагненні до виконавського й духовного самовдосконалення.

Висновки. Отже, щоб ефективно підготувати майбутніх бакалаврів музичного мистецтва до професійної діяльності, в університеті необхідно організувати підготовку як цілісну систему, що поєднує знання, практику, творчість і особистісний розвиток. Насамперед варто оновити зміст навчання, поєднавши музично-теоретичну, виконавську та педагогічну підготовку з курсами культурології, психології, методики навчання, цифрових технологій у мистецтві. Це забезпечує комплексне розуміння професії та її сучасних вимог.

Важливо забезпечити практико-орієнтовану підготовку. Для цього доцільно систематично проводити педагогічну практику в закладах освіти; залучати студентів до проведення уроків, майстер-класів, гурткової роботи; моделювати реальні професійні ситуації (квазіпрофесійна діяльність). Необхідним є розвиток виконавської майстерності через участь у концертах, конкурсах, ансамблевій та сольній діяльності. Це формує сценічний досвід, артистизм і впевненість у професійній діяльності.

Отже, у підготовці майбутніх бакалаврів музичного мистецтва ключовими є інтегрованість змісту навчання, практична спрямованість, розвиток творчостих якостей, використання інновацій та формування ціннісно-світоглядної основи професійної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Верещагіна-Білявська О., Французан О. Фортепіанна музика українських композиторів у педагогічному репертуарі: Навчально-методичний посібник. Вінниця. 2025.
2. Котенко Н.О. Формування готовності до професійної діяльності майбутніх техніків галузі зв’язку в процесі навчальних практик: дис. … канд. пед. наук. Вінниця. 2013. 277 с.
3. Фрицюк В. А., Пахольчак Є. О., Фрицюк В. М. Розвиток мотивації професійного саморозвитку майбутніх бакалаврів хореографії в освітньому середовищі закладу вищої освіти. *Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова.*

Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти. Випуск 29. 2023. С.77-84. https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series14.2023.29.10
4. Фрицюк В. А., Фрицюк В.М. Готовність до інноваційної діяльності в контексті професійного саморозвитку вчителя. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: педагогіка і психологія.* Вінниця: ТОВ «Твори», 2021. Випуск 67. С. 93-98.
5. Філософський енциклопедичний словник / за ред. В. І. Шинкарука. К. : Абрис, 2002. 742 с.